

LA IMATGE DE LA JOVENTUT A BARCELONA I A L'ÀREA METROPOLITANA

Mon

JOSEP M. LAHOSA I CANELLAS, Direcció de Programes de Prevenció

En el marc del programa d'anàlisi de la realitat criminològica, desenvolupat per l'Ajuntament des de 1984 mitjançant l'Enquesta de victimització i opinió sobre la seguretat ciutadana, l'Àmbit de la Via Pública ofereix, a partir de 1992, a d'altres àrees municipals la possibilitat d'utilitzar una submostra suficient per realitzar investigacions que siguin d'interès per completar un millor coneixement de la realitat de la ciutat.

Els darrers mesos de 1992 hi havia un seguit d'informacions que tenien com a protagonistes el segment jove de la ciutat. Les Secretaries Tècniques de Prevenció dels districtes detectaven un fort augment de la demanda de control, especialment adreçades a aquesta població; les informacions generades pels mèdia incidien en una determinada imatge de la joventut; per altra banda l'Àmbit de Benestar Social i la Regidoria de Joventut estaven realitzant en aquest moment una investigació sobre "Les condicions de vida i valors dels joves a Barcelona".¹

Així, es va considerar, conjuntament amb la Gerència de l'Àmbit de Benestar Social i la Regidoria de Joventut, l'oportunitat de realitzar una investigació sobre la imatge que la població tenia dels joves, a través d'una submostra de l'Enquesta de victimització, de 2.254 persones de Barcelona i l'àrea metropolitana. En aquest sentit, i com que estàvem ultimant el disseny del qüestionari de l'Enquesta de victimització, vàrem acordar estructurar una bateria de preguntes que ens permetés conèixer la imatge que la població té de la joventut tenint en

compte els mateixos paràmetres que s'havien considerat en la Investigació realitzada per Informació Cartogràfica i de Base (ICB)². Per altra banda, i com que la nostra enquesta es realitza també en l'àmbit metropolità, podiem obtenir resultats sobre les diferències, si es que n'hi havia, entre l'espai central i els espais metropolitans.³

La hipòtesi del treball era que la imatge dels joves ve condicionada per l'edat i per la relació que es manté amb aquest col·lectiu, pressuposant que millora com més propera és aquesta relació. Així, es va fer pivotar l'anàlisi de les dades a partir de tres atributs:

- persones joves (menors de 26 anys)
- persones de 26 i més anys que tenen relació amb gent jove
- persones de 26 i més anys sense relació directa amb joves

Totes les preguntes es van creuar amb aquesta variable, cosa que va permetre comparar el que pensen els joves (menys de 26 anys) amb la imatge que tenen ells mateixos i les altres generacions.

Com veuen els barcelonins i els ciutadans metropolitans els joves ?

La població de Barcelona es refereix als joves en termes de "moderació"; en cap dels aspectes proposats (l'enquesta demanava als entrevistats la seva opinió sobre la joventut entorn a les següents contraposicions: solidaris/egoïstes, agressius/pacífics, contestataris/confor-

mistes, idealistes/pragmàtics, compromesos/indiferents, ganduls/treballadors, familiars/independents)⁴, n'hi ha gaires que pensin que els joves ho són "molt" i tampoc no n'hi ha gaires que pensin que ho són "gens". La imatge que en resulta dona les següents característiques:

Els joves d'avui són indiferents, contestataris i treballadors (més del 60% de les respostes); pacífics, egoïstes, idealistes i independents (entre un 52% i un 56% de les respostes).

Pel que fa als ciutadans de l'àmbit metropolità, encara que coincideixen en la visió "moderada" dels joves li confereixen alguns trets diferenciadors; així, veiem que consideren la joventut

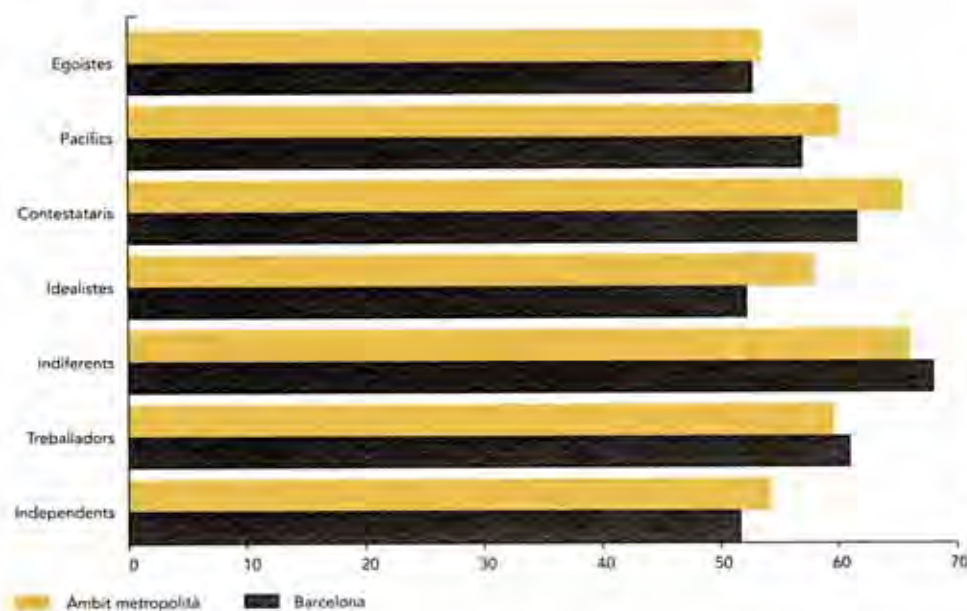
(1) Els joves de Barcelona. ICB desembre 1992. Publicat al núm 2 de BARCELONA SOCIETAT.

(2) Cal tenir en compte que aquesta investigació es realitza en el marc de l'Enquesta de Victimització i opinió sobre la Seguretat Ciutadana i una submostra de la població entrevistada. Així, aquesta enquesta s'estructura amb una mostra de 12.800 entrevistes (7.020 a Barcelona ciutat i 5.780 a l'àmbit metropolità) sobre la victimització (la condició de víctima no es qualifica universal) i tres submostres (segons parts del qüestionari) que el 1993 anaven adreçades a analitzar: l'opinió sobre la seguretat ciutadana (4.266), l'opinió sobre el trànsit i posicionament davant de les conductes transgressores (4.266) (la imatge de la joventut (2.254).

(3) L'enquesta sobre la imatge de la joventut a Barcelona i a l'AMB la va realitzar, entre el 15 de gener i el 15 de març de 1993, l'Institut d'Estudis Metropolitans, en base a una mostra de 2.254 entrevistes telefòniques aleatòries (1.132 a Barcelona i 1.122 a la resta de l'AMB), sota la direcció de l'equip de l'Enquesta de Victimització i Opinió sobre Seguretat Ciutadana format pels professors de la Universitat de Barcelona Anna Alabart, Josep M. Argay i Julià Sabaté.

(4) Cal fer esment, encara que sigui una digressió, que les investigacions que es fan sobre la joventut i els joves parteixen d'uns valors socialment acceptats (societat dels adults i acceptació dels adults); en aquest sentit caldria, per tal que els analistes, habitualment adults, no errin en les seves anàlisis, confirmar que els valors sobre els hom treballa tenen les mateixes preponderàncies en el segment de la població jove.

Gràfic 1
Imatge dels joves

més pacífica, força més contestatària i més idealista que els ciutadans de Barcelona.

Són els propis joves (menys de 26 anys) els que s'atorguen la millor imatge.¹ En aquesta primera definició de la joventut s'observen algunes diferències entre el tres atributs abans esmentats. Mentre els joves assenyalen el caràcter no compromès de la seva generació com a primera característica, s'accentua el valor que es concedeix al tre-

ball; resten importància a la contestació, però no obstant això es consideren més idealistes que el que la població en general creu. De la població de més de 26 anys, els que hi tenen relació directa s'aproximen força a la pròpia imatge dels joves. Fins i tot en alguns aspectes tenen una posició més positiva; així, veiem com un 63% pensen que una de les característiques dels joves d'avui és la no agressivitat, mentre que un 54'6% de la població de més de 26 anys que no tenen relació amb joves considera el contrari.

L'aspecte en el qual es distancien més les respostes dels joves i dels adults que tenen relació amb ells és la que te veure amb la independència, per als joves la seva generació és força indepen-

dent, per a la població adulta la dependència de la família inhabilita la independència personal.

Es creu que, en aquest ordre, els joves han assolit un nivell de consciència democràtica força alt, la convivència o la cohabitació familiar és un dret desenvolupat a partir de l'autonomia personal, la independència es considera quelcom més que una qüestió financera.

Finalment, els qui no tenen contacte directe amb els joves els consideren indiferents i poc compromesos, contestataris, egoistes, independents, agressius i pragmàtics, i, com a qualitat els hi reconeixen ser treballadors. A la ciutat de Barcelona la imatge que es té de la joventut varia segons els districtes de residència dels enquestats. A la taula 1 es poden veure els percentatge donats a cada característica o tret principal dels joves, desglossats pels 10 districtes de la ciutat; i permet comparar-los amb la mitjana de l'àmbit metropolità.

La imatge de la joventut segons el sexe, l'edat i els ingressos familiars

Si veiem la posició en relació al sexe dels entrevistats, comprovem que les dones consideren la joventut un xic més egoista que els homes, una mica més agressiva, força més contestatària, més idealista que pragmàtica, força menys indiferent, més treballadora i una mica més independent.

Si hom analitza la imatge que es té de la joventut en relació a l'edat dels entrevistats, es comprova com la màxima

(1) Cal analitzar aquestes dades en relació al rol i la relació que estableixen les dones, especialment les mares, amb fills que conviuen a la llar familiar. En aquest sentit, elles són les que han d'establir de forma quotidiana els pactes sobre el comportaments i horaris coneixen més directament les angoixes i preocupacions i també saben les dificultats del mercat de treball.

diferència entre la imatge que tenen els joves (menys de 26 anys) i els adults es concentra en la franja d'edat de 26 a 46 anys. Després, la serenitat de la maduresa i en especial la dels avis modula força les opinions negatives, en el benentès que així es considerin. Així doncs, podríem dir que hi ha una certa complicitat tàcita entre la primera i la tercera generació; si existeix confrontació generacional és entre pares relativament joves (fins als 50 anys) i fills.

Els entrevistats amb més renda consideren els joves força més egoistes, més pragmàtics, menys compromesos i menys independents; per la seva banda, les capes mitjanes són les que consideren els joves menys agressius i més treballadors; les persones amb rendes baixes consideren que els joves són força contestataris i idealistes.

La imatge sobre els trets ideològics de la joventut

Per tal de completar la imatge que la població té de la joventut, es va demanar als entrevistats que situessin els joves en relació a un seguit de conceptes, alguns dels quals també s'havien analitzat en l'enquesta sobre condicions de vida i valors dels joves (ICB, SA).

Encara que dels conceptes recollits a la nostra enquesta no sempre tenim possibilitats de comparació amb l'enquesta de valors (ICB) podem dir que la imatge que la població té de l'actitud dels joves s'apropa força a la realitat manifestada per ells.

Taula 1
La imatge dels joves i el territori

	Egoista	Pacífica	Contestat. pend.	Idealista	Indiferent	Treball.	Ind
Barcelona	52,58	56,71	61,35	52,14	67,65	60,7	51,62
Ciutat Vella	48,39	53,23	54,1	37,5	54,1	53,33	49,21
L'Eixample	53,71	55,56	57,63	46,82	67,82	67,07	50,57
Sants-Montjuïc	53,98	53,1	67,86	53,15	64,04	63,72	59,48
Sarrià-Sant Gervasi	46,55	63,16	63,33	51,85	77,59	56,14	51,67
Les Corts	52,22	51,14	64,13	48,89	69,15	57,78	47,19
Gràcia	60,67	60,98	47,62	48,15	73,86	64,63	51,76
Horta-Guinardó	42,61	70,54	57,76	53,98	70,43	65,14	41,59
Nou Barris	57,89	48,84	58,33	52,34	70	53,17	55,22
Sant Andreu	51,04	59,57	69,47	56,38	64,21	56,84	53,13
Sant Martí	53,55	55,33	69,33	62,91	66	61,18	53,59
Àmbit metropolità	53,2	59,9	65,1	57,6	65,8	59,4	54,2

La imatge que la població té dels trets ideològics de la joventut s'acosta prou a la pròpia imatge dels joves; és palesa aquesta concordança amb els valors que la joventut considera prioritaris: la igualtat de sexes, la solidaritat, la llibertat sexual, el rebuig al servei militar, etc. En el cas de valors no principals és quan es dona un cert allunyament entre ambdues imatges: el cas més paradigmàtic, per la importància social que s'hi dona, és el referit a la despenalització de la droga, en que els joves són menys partidaris de la despenalització que el que la població adulta creu.

A banda del que hem assenyalat, la població de Barcelona creu que els joves són antimilitaristes, poc seguidors de l'església, tradicionalistes, partidaris de la propietat privada i nacionalistes moderats. Pel que fa a la població de l'àmbit metropolità, la imatge de la joventut es diferencia de la de Barcelona bàsicament en dos aspectes: el militarisme i el

model socio-polític. En relació a la primera diferència, es considera que la joventut és menys radical, menys partidària de l'objecció de consciència, del desarmament i està en contra del servei militar; pel que fa a la segona diferència, es considera que hi ha un menor acord amb la propietat privada i el capitalisme i un major acord amb el socialisme i el comunisme.

Per últim, altres aspectes que s'han analitzat en l'enquesta sobre la imatge de la joventut han estat:

El coneixement del català. Segons la població de Barcelona el grau de coneixement del català es força elevat, però força més baix que el que els mateixos joves manifesten. La imatge de la població s'ajusta més a la utilització real de la llengua més que al seu coneixement; pel que fa a la població metropolitana, els percentatges que hom considera de coneixement de la llengua catalana són més baixos que els de la ciutat de Barcelona.

Taula 2
Imatge i realitat de l'opinió dels joves sobre alguns trets ideològics
 (Percentatges d'acord sobre)

	La imatge de la joventut **			Els valors dels joves *
	Menys de 26 anys	Adults Relacionats	Adults no relacionats	
Igualtat de sexes	97,3	95,5	94,5	
Solidarietat	95,3	95,8	93,5	
Llibertat sexual	95,5	92,8	93,1	83
Participació	94,7	93,6	92,8	
Objecció de consciència	87,6	87,7	88,6	70
Propietat privada	86,7	82,4	81,6	69
Despenalització avortament	80,9	83,7	87,6	72
Desarmament	79,3	81,9	81,5	73
Autonomia	77,3	82,3	83	49
Tradició	77	75	72,5	47
Feminisme	66,7	70,3	71,5	43
Independència de Catalunya	60,6	61,5	61,7	38
Capitalisme	56,6	46,7	46,4	32
Nacionalisme	56	58,9	52,3	31
Despenalització de la droga	48,6	52	57,1	39
Socialisme	46,4	55,4	49,2	23
Federalisme	40	38,7	40,2	26
Pena de mort	37,6	28	21,8	30
Església	30	24,4	24,4	23
Comunisme	29,9	19,6	19,9	
Exèrcit	22,3	23,5	19,4	22
Energia nuclear	21,8	20,8	16,9	24
Servei militar	16,3	16,1	15,3	13

** Valors atribuïts als joves a l'estudi sobre "La imatge de la joventut 1992", el l'Enquesta de Victimització.
 * Segons l'enquesta "Els joves de Barcelona", realitzada per ICB,SA.

La família. Segons l'enquesta de condicions de vida, el 73% dels joves van manifestar que els agradaria viure pel seu compte. La imatge de la població torna a adequar-se a la realitat; així, no és estrany que quasi el 50% consideri que els joves prefereixen viure a la llar fami-

liar; a l'àmbit metropolità aques percentatge baixa al 45%.

El treball. Tothom està d'acord que la joventut d'avui és treballadora, però no tothom està d'acord amb quin és el valor que mes aprecien d'una feina. Per als barcelonins el més important és el

sou, les bones relacions i la seguretat de la feina; a l'àrea metropolitana es considera la joventut menys materialista, i el que hom considera principal són les relacions amb els companys de feina; el sou és relegat al segon lloc.

La parella. Els joves són més romàntics i menys interessats del que la gent es pensa; en les relacions de parella l'element que els joves consideren principal és la fidelitat, en canvi per a la població el més important és comptar amb uns ingressos adequats. En aquesta imatge participa tant la població de la ciutat de Barcelona com la metropolitana.

Les drogues. A la joventut se li atribueix un consum de tabac, alcohol i drogues molt més elevat que el real. Fins i tot els propis joves sobreestimen aquest consum. Fora de Barcelona la imatge d'aquest consum és similar i àdhuc menys acusada que a la ciutat, en especial pel que fa al tabac, l'alcohol i els porros, en canvi s'agreuja la imatge dels joves com a consumidors de les dites drogues dures.

Els valors. La imatge que la població té de l'escala de valors de la joventut coincideix ben poc amb la que manifesten els propis joves (ICB, SA). Així, la població considera que la joventut és interessada, per la qual cosa la família, tot i que és força considerada, se situa en sisè lloc darrera dels diners, del treball, de l'èxit personal, etc. El valor dels estudis tampoc surt gaire ben parat en l'apreciació de la població, ja que hom considera que la joventut està més interessada per l'oci. En l'Enquesta de joves, en canvi, la

família (en primer lloc), els amics, la parella i l'amor, i els estudis són els aspectes més importants en la vida dels joves.

Les dades recollides en les entrevistes a l'àmbit metropolità també posen de manifest aquesta imatge d'una joventut força interessada per les qüestions materials, fins i tot aquesta imatge és corroborada per la població entrevistada de menys de 26 anys, que són els que puntuen més alt la importància que la seva pròpia generació dóna als diners.

A tall de conclusió, la població en general no coneix l'escala ètica que té la joventut. Les respostes que els joves do-

nen (opinió recollida a l'enquesta d'ICB, SA) en relació a la gravetat dels comportament, esmenten en els primers llocs aquelles qüestions que afecten la societat en general:

- contaminar un riu
- vendre drogues
- atracar un banc
- viure de l'atur

A l'escala que la població assigna, viure de l'atur ocupa el vuitè lloc i, en canvi, el suïcidi es situa en quart lloc. També canvia l'ordre de les quatre qüestions principals, i creuen que els joves consideren més greu vendre drogues per

viure, atracar un banc o el suïcidi que no pas contaminar un riu. Finalment, l'adulteri, que segons els joves ocupa el sisè lloc, en la imatge de la població se situa darrera de la prostitució, cosa que posa de manifest, una vegada més, el descoïxement de la població en relació al valor que la fidelitat té per a la joventut actual.

Sols en dues consideracions la imatge i la realitat coincideixen: són les referides a l'homosexualitat i a no fer la mili: Ambdues han estat prou explicades i explicitades pels joves per imposar la imatge del que realment pensen.